

Adroddiad Gwerthuso Perfformiad 2013–14

Gwasanaethau Cymdeithasol
Cyngor Sir Ynys Môn

Mae'r adroddiad hwn yn nodi'r prif feysydd lle bu cynnydd a'r meysydd lle mae angen gwella yng Ngwasanaethau Cymdeithasol Cyngor Sir Ynys Môn ar gyfer y flwyddyn 2013–14

Adolygiad Blynyddol a Gwerthusiad Perfformiad 2013-2014

Awdurdod Lleol: Cyngor Sir Ynys Môn

Mae'r adroddiad hwn yn nodi'r prif feysydd cynnydd a'r meysydd i wella ar gyfer Gwasanaethau Cymdeithasol Cyngor Sir Ynys Môn ar gyfer 2013-14.

Crynodeb

Mae Cyngor Sir Ynys Môn newydd ddechrau proses o weithredu rhaglen drawsnewid uchelgeisiol ar gyfer ei wasanaethau oedolion a phlant. Mae'r rhain yn rhaglenni newid a datblygu sylweddol i gyngor bach ac mae cyflymdra'r newid wedi'i lesteirio gan ddiffyg capasiti. Ar yr un pryd, mae cyngor newydd wedi'i ethol ac mae traean o'r aelodau'n rhai newydd eu penodi. Mae hyn hefyd wedi effeithio ar gyflymdra'r newid oherwydd roedd yn bwysig bod swyddogion yn buddsoddi amser mewn sicrhau bod aelodau etholedig yn deall y rhaglen drawsnewid yn iawn. Er y cyfyngiadau hyn, mae tystiolaeth o gynnydd cyson a chefnogaeth wleidyddol yn gefn i hynny, yn enwedig yng nghyswllt gwasanaethau ar gyfer oedolion hyn. Mae perfformiad wedi gwella yn y meysydd craidd, yn bennaf yng nghyswllt Gwasanaethau Plant, er bod diffyg profiad cymharol y gweithlu mewn Gwasanaethau Plant yn golygu bod risgiau yn dal i fodoli a bod angen dal ati i fod yn wylidwrs. Mewn gwasanaethau i oedolion, mae'r ffocws ar wasanaethau i bobl hyn wedi arwain at ddiffyg ffocws ar wasanaethau i oedolion iau gan gynnwys pobl sydd ag anableddau corfforol, anableddau dysgu ac anghenion ieuchyd meddwl.

Mae'r Cyngor wedi bod yn agored ynghylch beth a gyflawnodd hyd yma ac yn cydnabod y meysydd lle mae ar ei hôl hi. Erys llawer ar ôl i'w wneud; mae adroddiadau'r Penaethiaid Gwasanaeth yn nodi 50 o flaenoriaethau gweithredu ar gyfer Gwasanaethau Oedolion a 23 ar gyfer Gwasanaethau Plant yn 2014-15.

Er bod rhaglen drawsnewid y Cyngor yn unol â bwriadau Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles (Cymru), ychydig iawn y mae adroddiad y cyfarwyddwr yn sôn amdani'n benodol. Er bod adroddiadau mwy manwl y penaethiaid gwasanaeth yn nodi datblygiad yn y meysydd sy'n gysylltiedig â gofynion y Ddeddf, nid yw'r cysylltiadau hyn yn glir. Felly nid yw'r adroddiad yn helpu dinasyddion i ddeall pa mor barod yw'r Cyngor i weithredu'r ddeddfwriaeth newydd. Mae'r Cyngor mewn sefyllfa dda i ymateb i Mwy Na Geiriau.....fframwaith strategol Llywodraeth Cymru

ar gyfer gwasanaethau iaith Gymraeg ym maes iechyd, gwasanaethau cymdeithasol a gofal cymdeithasol – ond rhaid iddo weithio'n agosach â'r gwasanaethau a gomisiynir i'w galluogi i sicrhau eu bod yn cydymffurfio.

Mae gan y Cyngor lwyfan cryf i adeiladu arno wrth integreiddio gwasanaethau, o gofio bod y Bwrdd Iechyd wedi datblygu Model Môn dros nifer o flynyddoedd. Maent felly wedi gallu sefydlu Bwrdd Darparu Integredig mewn partneriaeth â Bwrdd Iechyd BCU sy'n cael ei ddefnyddio fel peilot ar gyfer y rhanbarth cyfan yng nghyd-destun Datganiad o Fwriad Gogledd Cymru ar Integreiddio i ddarparu gofal iechyd a chymdeithasol integredig i bobl hŷn ag anghenion cymhleth. Mae gan y Cyngor gynlluniau uchelgeisiol ar gyfer y Bwrdd ond mae'n rhy fuan i werthuso ei effaith o ran gwella canlyniadau i ddinasyddion.

Strategaeth gyllideb tymor canolig y Cyngor yw gwario £22 miliwn yn llai dros bum mlynedd – sy'n cyfateb i 17%. Mae adroddiad y Cyfarwyddwr yn nodi sefyllfa'r gyllideb ar gyfer 2014-15 fel lleihad o 5.88% sy'n golygu bod angen arbedion o £1,177,940. Mae'r adroddiad yn darparu cynigion eang ar gyfer sicrhau'r arbedion hyn, ond ni chyflwynir hwynt yn benodol ac nid oes cyswllt clir rhwng y cynllunio ariannol tymor canolig a'r strategaethau comisiynu.

Yr ymateb i feysydd gwella'r llynedd

Maes gwella a nodwyd y llynedd	Cynnydd yn 2013-14
Symud ymlaen gyda'r cynllun i foderneiddio gwasanaethau oedolion, rheoli a lliniaru'r risgiau cysylltiedig.	Cynnydd pendant gyda moderneiddio gwasanaethau i bobl hŷn ond cyfyngedig ar gyfer oedolion iau.
Gwerthuso effaith cyfeirio pobl ymlaen at wasanaethau yn y gymuned.	Mae nifer y bobl a gefnogir wedi gostwng yn sylweddol ond nid yw'r Cyngor wedi cynnal gwerthusiad ffurfiol o ganlyniadau hyn i bobl eto.
Mae angen i'r Cyngor weithredu ei adolygiad ac yna dechrau ailfodelu gwasanaethau plant.	Peth cynnydd, ond mae angen gwneud gwaith pellach. Mae ffocws wedi bod a chynnydd wedi'i wneud gyda chael y pethau sylfaenol yn iawn o ran trefniadau cyswllt cyntaf ac ansawdd y cymorth a'r ymyriadau. Bydd hyn yn galw am fonitro agos i gadw'r momentwm.
Cynnydd yn nifer ac ystod y gofaluwr maeth sydd ar gael.	Peth cynnydd: Mae nifer y gofaluwr maeth wedi cynyddu ond ychydig iawn o ddewis lleoliadau sydd o hyd.
Perfformiad y gwasanaeth maethu gyda	Fel yr uchod, mae gwelliant wedi bod yn

recriwtio a chefnogi gofalwyr.	y maes hwn.
Sefydlu ystod dda o wasanaethau cymorth i blant a theuluoedd yn y gymuned.	Mae ffocws wedi bod ar wella mynediad a gwaith cymdeithasol rheng flaen. Mae'n parhau i fod yn faes sydd angen ei ddatblygu.
Gwellu ystod y gwasanaethau i blant ag anableddau a dewisiadau lleoliad i blant sy'n derbyn gofal.	Mae hyn yn parhau i fod yn faes pwysig ar gyfer gwella.
Rhoi strategaeth glir o gynnal y gweithle plant yn ei lle.	Mae swyddi allweddol bellach wedi eu llenwi a defnyddir llawer llai o staff asiantaeth erbyn hyn.
Adolygu sut y cymhwysir y trothwyon DoLS	Nid yw hyn wedi'i wneud eto ac mae'r cyngor yn cydnabod bod hyn yn flaenoriaeth i dderbyn sylw brys.
Gwreiddio'r system sicrhau ansawdd.	Er bod y Cyngor wedi gwneud rhai gwelliannau yn y maes hwn, nid yw'r fframwaith sydd yn ei le wedi gwreiddio eto ac mae'n parhau i fod yn faes ar gyfer gwella.
Capasiti ar gyfer monitro contractau.	Mae'r Cyngor yn gweithio gyda'r Ganolfan Gomisiynu ranbarthol i fonitro peth o'r ddarpariaeth, ond mae'n parhau i fod yn faes ar gyfer datblygu parhaus.
Cynllunio ariannol clir sy'n nodi sut y bwriedir gwneud arbedion a sut y bwriedir lliniaru risgiau.	Peth cynnydd wedi'i wneud: Mae'r Cyngor wedi buddsoddi mewn system ariannol newydd i hwyluso cynllunio ariannol cliriach yn y dyfodol ond mae diffyg cynlluniau ariannol clir ar draws y gwasanaethau cymdeithasol ac mae hwn yn parhau i fod yn faes ar gyfer gwella.
Gweithredu rhaglenni newid yn ddiogel.	Gwelliant sylweddol: Mae'r Cyngor wedi buddsoddi mewn rhaglen ddatblygu ar gyfer ei reolwyr canol sydd wedi cynnwys rheoli newid. Mae wedi cydnabod bod angen gwneud hyn yn raddol ac wedi gohirio ei gweithredu mewn rhai achosion.

Datblygu craffu effeithiol gydag aelodau newydd.	Gwelliant sylweddol: Mae rhaglen gynefino i aelodau wedi cael ei datblygu a'i gweithredu. Mae Pencampwyr Gofalwyr a Phobl Hŷn wedi eu henwebu ac mae Aelodau allweddol yn rhan o'r Bwrdd Trawsnewid Oedolion Hŷn.
Datblygu'r defnydd a wneir o'r wefan.	Mae angen gwneud mwy o waith: Mae peth gwelliant wedi bod ond mae diffyg gwybodaeth o hyd ar gyfer ei lawrlwytho a dim cyfleusterau ar gyfer asesiadau lefel isel ar-lein.

Ymweliadau ac arolygiadau yn ystod y flwyddyn

- Arolygiad Cenedlaethol o ddiogelu a chynllunio gofal i blant sy'n derbyn gofal a rhai sy'n gadael gofal sy'n dangos ymddygiad agored i niwed neu ddiotal, yng Nghyngor Sir Ynys Môn ('arolygiad plant sy'n derbyn gofal').
- Adolygiad Comisiynu Cenedlaethol.
- Ymweliad gwasanaeth i Blas Crigyll i weld y datblygiadau ar gyfer pobl gyda dementia.

Cafodd CSSIW gyfarfodydd ag uwch-swyddogion y Cyngor drwy'r flwyddyn i adolygu perfformiad y gwasanaethau cymdeithasol ac i drafod cynnydd yn y meysydd ar gyfer gwella a nodwyd yng ngwerthusiad perfformiad y llynedd. Mae CSSIW hefyd wedi arolygu gwasanaethau rheoledig sy'n cael eu rhedeg gan y Cyngor a chan weithredwyr annibynnol. Roedd hyn yn cynnwys adolygu'r Gwasanaeth Mabwysiadu a'r Gwasanaeth Maethu mewnol. Rhoddir manylion am y rhain mewn adroddiadau a gyhoeddwyd.

Yn ogystal, roedd adran gwasanaethau cymdeithasol y Cyngor yn rhan o:

- adolygiad o gau cartref gofal Tŷ Gwyn gan y Comisiynydd Pobl Hŷn; a
- Arolygiad Cenedlaethol o Gyfiawnder Ieuencid gan HMIP (YJ).

Meysydd i'w hôl-ddilyn gan CSSIW y flwyddyn nesaf.

Mae nifer o feysydd penodol ar gyfer gwella wedi eu nodi yng nghorff yr adroddiad hwn. Bydd cynnydd y Cyngor gyda'r rhain yn cael ei drafod mewn cyfarfodydd ymgysylltu rheolaidd gyda'r Cyngor dros y flwyddyn i ddod.

- Cynnydd ac effaith adolygu a moderneiddio gwasanaethau i oedolion iau, yn enwedig gwasanaethau i bobl ag anableddau dysgu.
- Cynnydd gyda, ac effaith y prosiect trawsnewid Oedolion Hŷn.
- Effaith y newidiadau gwasanaeth ar blant ag anableddau.

- Effaith datblygu'r Bwrdd Darparu Integredig.

Perfformiad

Llunio gwasanaethau

Oedolion

Mae gan y Cyngor weledigaeth glir ynghylch sut y mae'n bwriadu llunio gwasanaethau i oedolion hŷn. Er enghraifft, roedd adroddiad blynyddol y llynedd yn nodi 41 o fesurau datblygu, y rhan fwyaf yng nghyswllt oedolion hŷn. Cafodd chwech eu cwblhau, mae dau ar ei hôl hi ac mae 33 yn parhau i fod ar y gweill. Fodd bynnag nid yw'r mesurau gweithredu hyn wedi eu hategu gan asesiadau cynhwysfawr o angen ar draws pob gwasanaeth ac mae'r Cyngor yn cydnabod ei ddiffyg capasiti i wneud hyn. Penderfynodd y Cyngor gomisiynu ychydig o fapio anghenion i ategu ei raglen trawsnewid oedolion hŷn, drwy'r Bartneriaeth Cymorth Tai. Hefyd i ateb y diffyg hwn, mae'r Cyngor wedi dechrau gweithio'n agosach â'r trydydd sector i ddatblygu cysylltiadau cymunedol cryfach ac i gasglu adborth er mwyn gweithio'n gynhyrchiol ar y cyd gyda dinasyddion i fapio anghenion.

Ochr yn ochr â hyn mae diffyg dadansoddiad manwl o'r farchnad a dim cynlluniau trylwyr i nodi sut fydd y Cyngor yn datblygu'r farchnad i gefnogi ei gynlluniau trawsnewid. Mae angen gwelliannau sylweddol o hyd er mwyn canolbwyntio ar ganlyniadau'n hytrach na mewnbynnau a phrosesau. Mae comisiynu strategol wedi'i oleuo gan fapio anghenion ac mae datblygu'r farchnad yn parhau i fod yn faes pwysig ar gyfer gwella.

Mae diffyg cynlluniau comisiynu strategol clir ar draws y gwasanaethau cymdeithasol yn ei gwneud yn anodd i'r Cyngor gysoni ei gynlluniau ariannol tymor canolig. Mae cynnydd wedi'i wneud gyda deall costau uned gofal cartref yn well gan arwain at osod pris uned ar gyfer darparwyr annibynnol fel y gellir datblygu'r farchnad yn y dyfodol. Ar y cyfan, roedd cyllideb 2013-14 wedi'i gorwario ond roedd y gyllideb oedolion hŷn wedi'i thanwario gyda'r Cyngor yn priodoli hyn i'w ffridiad strategol i symud i ffridd o ofal preswyl.

Gohiriwyd y bwriad i adolygu gwasanaethau i bobl ag anableddau dysgu yn 2013-14 ac ychydig iawn y mae'r rhaglen drawsnewid yn sôn am anghenion pobl ag anghenion iechyd meddwl neu bobl ag anableddau corfforol neu nam ar eu synhwyrâu.

Mae'r Cyngor yn gweithio'n dda â'i bartneriaid a'i randdeiliaid allweddol. Mewn partneriaeth â Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BCUHB) mae wedi sefydlu bwrdd darparu integredig a hwn fydd y cyntaf o'i fath yn y rhanbarth. Mae'r Cyngor hefyd yn gweithio'n dda â'i bartneriaid ar ei raglen oedolion hŷn, gan ymgysylltu â chymunedau lleol a'r trydydd sector; er enghraifft, mae'r cyfarwyddwr wedi cwrdd â chynghorau Tref a Chymuned fel rhan o ymgynghori ar ei raglen moderneiddio

gwasanaethau i oedolion hŷn. Mae hefyd wedi dechrau ailgynnau ei gysylltiadau â darparwyr annibynnol.

Plant

Mae'r Cyngor wedi parhau i ganolbwyntio ar wella ei swyddogaethau craidd o ran asesu a diogelu plant a phobl ifanc ac wedi cydgrynhoi ei berfformiad dros y flwyddyn ddiwethaf. Mae tystiolaeth fod y strategaeth hon yn creu sylfaen gryfach i adeiladu newid arni, ond ychydig iawn o gapasiti sydd ar ôl i ail-lunio gwasanaethau. Mae gan y Cyngor weledigaeth o ran y math o wasanaethau plant y mae eisiau eu gweld yn y dyfodol, gyda ffocws ar ymyriadau cynhyrchol gyda phlant a theuluoedd i sicrhau canlyniadau gwell a llai seiliedig ar brosesau. Fodd bynnag, er bod strategaeth gomisiynu ar gyfer gwasanaethau plant wedi'i datblygu nid yw eto wedi'i gweithredu'n llawn.

Y llynedd, roedd adroddiad y cyfarwyddwr yn nodi 22 o fesurau blaenoriaeth i wella gwasanaethau plant, o'r rhain mae chwech (27%) wedi eu cyflawni, mae 14 ar y gweill a dau ar ei hôl hi. Bydd nifer sylweddol o'r mesurau hyn yn cael eu cario drosodd i 2014-15. Er enghraifft, yn 2013-14 cafodd y Gwasanaeth Cymorth i Deuluoedd ei ailfodelu ond ni fydd yn gwbl weithredol tan ddiwedd 2014. Mae angen gwreiddio'r gwasanaeth hwn, ynghyd â'r gwasanaeth i blant ag anableddau, a gwerthuso effaith y newidiadau wedyn.

Mae adnoddau ychwanegol wedi eu blaenoriaethu i ddatblygu modelau mwy cost-ffeithiol, er enghraifft penodi swyddog marchnata a recriwtio ar gyfer gofal maeth. Roedd cyllideb lleoliadau allan o'r sir y gwasanaethau plant wedi'i gorwario, ond ar y cyfan roedd ychydig o danwariant yng nghyllideb y Gwasanaethau Plant.

Meysydd cynnydd

- Cynnydd gyda gweithredu'r rhaglen drawsnewid ar gyfer oedolion hŷn.
- Ymgysylltu gyda rhanddeiliaid allweddol, gan gynnwys pobl sy'n defnyddio gwasanaethau ac aelodau etholedig, yng nghyswllt oedolion hŷn.
- Ailfodelu'r gwasanaethau cymorth i deuluoedd a phlant ag anableddau.
- Recriwtio gofalwyr maeth.

Meysydd ar gyfer gwella

- Ar ôl ailfodelu, sicrhau bod y gwasanaeth cymorth i deuluoedd a'r gwasanaeth i blant ag anableddau'n gwbl weithredol a gwerthuso'r canlyniadau.
- Adolygu a thrawsnewid y gwasanaethau i oedolion iau.
- Cynyddu'r ystod o wasanaethau sydd ar gael i blant ac i bobl ifanc a'u teuluoedd a lleihau nifer y lleoliadau sydd y tu allan i'r ardal

- Dadansoddiad cryfach o'r galw a'r farchnad i oleuo cynllunio ariannol a chomisiynu.

Cael help

Oedolion

Yn ystod y flwyddyn, deliodd y Cyngor yn brydlon â 5,061 o atgyfeiriadau newydd ac mae newydd ddechrau datblygu ei un pwynt mynediad mewn partneriaeth â'r GIG i helpu dinasyddion i gael help.

Mae lleihad sylweddol dros y ddwy flynedd ddiwethaf wedi bod yn nifer y bobl hŷn sy'n cael cymorth i fyw yn eu cartrefi ac mae'r Cyngor bellach yn sylweddol o dan y cyfartalog ar gyfer Cymru (54.4 o bobl hŷn am bob mil o'i gymharu â'r cyfartalog ar draws Cymru o 74.5). Dangosir hyn hefyd yn nadansoddiad y Cyngor o'i oriau gofal cartref gyda lleihad o 47% yn nifer y bobl hŷn a dderbyniodd gymorth cartref, i lawr o 1340 o bobl yn 2011-12 i 630 yn 2013-14 sy'n cyfateb i 99,440 yn llai o oriau. Mae lleihad hefyd wedi bod yn nifer y bobl a gefnogir i fyw mewn cartref gofal. Ni ellir priodoli'r lleihad sylweddol hwn mewn cymorth yn y gymuned i effaith mwy o ffocws ar ailalluogi'n unig, a gallai adlewyrchu'r ffaith bod y Cyngor yn defnyddio ei feini prawf cymhwyster; yn ôl y Cyngor mae hyn yn dystiolaeth o'u hymdrech bwriadol i gryfhau cefnogaeth cymunedol sy'n fwy priodol drwy atgyfeirio a chyfeirio pobl ymlaen at wasanaethau eraill yn y trydydd sector. Mae'r datblygiadau hyn y cyd-fynd ag egwyddorion y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant ac mae disgwyl y bydd pob cyngor yn canolbwyntio ar gefnogi llai o bobl, sydd ag anghenion sy'n fwy cymhleth. Serch hynny, mae'r lleihad hwn yn fwy o lawer nag mewn mannau eraill yng Nghymru a bydd angen i'r cyngor werthuso effaith hyn yn llawn er mwyn sicrhau nad ydy pobl yn cael eu gadael gydag anghenion heb eu diwallu.

Mae gwelliant wedi bod yn nifer y bobl sy'n derbyn adolygiad o'u gofal ac mae hyn yn uwch na'r cyfartalog ar draws Cymru. Mae gwelliant hefyd wedi bod yn nifer y gofawyr sy'n cael cynnig asesiad o'u hanghenion.

Mae'r Cyngor wedi bod yn gweithio â'r Cyngor Pobl Hŷn i dderbyn adborth ar ei daflenni. Mae rhai gwelliannau wedi bod i wefan y Cyngor ond nid da lle gellir gwell, gyda defnyddio asesiadau ar-lein er enghraifft.

Plant

Mae strategaeth gyfathrebu ar gyfer gwasanaethau plant wedi'i datblygu ac angen ei gweithredu'n llawn erbyn hyn. Mae cynnydd wedi bod mewn gwella'r wybodaeth ar wefan y Cyngor, gan gynnwys defnyddio fideos YouTube.

Mae'r Cyngor wedi cydweithredu â'r cynghorau eraill yng Ngogledd Cymru i gomisiynu eiriolaeth ar sail ranbarthol. Yn ystod yr adolygiad LAC, lleisiwyd peth pryder fod cyfraddau mynediad yn isel ac nad yw'r gwasanaeth eiriolaeth yn ymateb cystal i angen lleol. Bydd angen i'r Cyngor fonitro hyn.

Mae'r Cyngor wedi gweithio'n galed i sefydlogi ei dîm gwaith cymdeithasol ac wedi cyflawni adolygiad sylfaenol o'i drefniadau cyswllt cyntaf, gan gynnwys dadansoddi cyfraddau ail-atgyfeirio, gan arwain at berfformiad gwell. Er i fwy o bobl gysylltu, ac er iddo dderbyn mwy o atgyfeiriadau yn 2013-14 (cynnydd o 31% mewn atgyfeiriadau), mae lleihad siarp wedi bod yn y nifer sy'n symud ymlaen at ddyrannu (i lawr o 74.8% i 56.0% sy'n sylweddol islaw'r cyfartalog o 75.5% ar draws Cymru). Fel gyda gwasanaethau oedolion, dywed y Cyngor fod mwy o blant / pobl ifanc a'u teuluoedd yn cael eu cyfeirio ymlaen at asiantaethau eraill gan gynnwys y 'Tîm o Amgylch y Teulu'. Bydd angen i'r Cyngor fonitro canlyniadau'r strategaeth hon i deuluoedd.

Mae lleihad bychan hefyd wedi bod yn nifer yr asesiadau cychwynnol a chraidd sy'n cael eu cyflawni. Mae'r lleihad mewn asesiadau ochr yn ochr â gwelliannau mewn prosesau, rheoli perfformiad a chynnydd mewn gweithlu a hyfforddiant wedi galluogi'r cyngor i wella ei berfformiad gyda chwblhau asesiadau cychwynnol o fewn saith niwrnod i 90.9%. Fodd bynnag, mae perfformiad gyda chwblhau asesiadau craidd cyn pen 35 diwrnod wedi dirywio o 80.5% i 71.7% ac mae hyn bellach o dan gyfartaledd Cymru gyfan. Mae'r perfformiad gwell gyda chwblhau adolygiadau wedi'i gynnal, gyda 97.1% yn cael eu cyflawni o fewn yr amser. Nid yw'r Cyngor wedi gwireddu eto ei ddyhead i gael digon o gapasiti i ganolbwyntio ar ymyriadau gwaith cymdeithasol dwys sy'n hwyluso newid cynaliadwy i deuluoedd.

Meysydd cynnydd

- Datblygu un pwynt mynediad a chydleoli pawb yn Llangefni.
- Adolygu'r taflenni gwybodaeth i'r cyhoedd mewn partneriaeth â dinasyddion.
- Asesiadau o ofalwyr.
- Perfformiad gyda chwblhau adolygiadau yn y gwasanaethau plant.

Meysydd ar gyfer gwella

- Cryfhau'r trefniadau gyda gwasanaethau cymunedol i goladu a chasglu dyddiad mewn perthynas ag anghenion a mynediad.
- Cwblhau asesiadau craidd o fewn yr amser statudol.

Y gwasanaethau a ddarperir

Oedolion

Nid yw sicrhau ansawdd gwasanaethau wedi'i ddatblygu'n ddigonol gan y Cyngor. Roedd adroddiad y Comisiynydd Pobl Hŷn ac Adolygiad Annibynnol o Reoli a gomisiynwyd gan y Cyngor, y ddau wedi eu cyflawni yn 2013/14 ar ôl cau cartref, yn nodi bod angen monitro ansawdd yn fwy cyson a rhannu gwybodaeth ar draws iechyd a gofal cymdeithasol.

Mae'r Cyngor yn parhau i redeg chwe chartref gofal yn uniongyrchol ac mae'r gofal a ddarperir ynddynt yn foddhaol, ond mae CSSIW wedi lleisio pryder ynghylch y diffyg buddsoddiad yn amgylchedd y cartrefi hyn. Mae'r Cyngor wrthi'n ystyried ac ymgynghori ar gynlluniau ar gyfer y Cartrefi i'r dyfodol. Mae datblygu Plas Crigyll i ddarparu cartref gofal a chymorth cymunedol i bobl gyda dementia'n dystiolaeth o welliannau'n dilyn buddsoddi ac ail-ddylunio gwasanaeth yn unol ag amcanion rhaglen drawsnewid y Cyngor. Yn ystod y flwyddyn mae'r Cyngor wedi gallu ail-lunio ei ddarpariaeth gofal cartref fewnol i ganolbwyntio ar ail-alluogi ac mae cyfran gynyddol o ofal cartref yn cael ei brynu gan y sector annibynnol. I gefnogi'r newid hwn, mae'r Cyngor wedi ymroi i ymgysylltu mwy â darparwyr annibynnol gan sefydlu fforwm rheolaidd; mae angen bellach iddo gryfhau ei ddulliau i fonitro ansawdd y ddarpariaeth hon.

Dros y flwyddyn ddiwethaf, mae'r Cyngor wedi cynyddu ei ymdrechion i ymgysylltu â phobl hŷn sy'n defnyddio gwasanaethau gofal cymdeithasol, a chyda dinasyddion eraill sydd â budd yn y rhaglen drawsnewid. Mae hyn yn glir o'r ymgynghoriad ar y ddogfen bwriadau gwasanaeth a'r gynhadledd 'No Place Like Home' a gynhaliwyd ym mis Medi 2013. Canlyniad y gwaith hwn yw bod gan y Cyngor bellach gynllun cynhwysfawr ar gyfer gweddnewid ei wasanaethau i bobl hŷn, wedi'i oleuo gan farn cymunedau lleol.

Mae'r Cyngor hefyd wedi ymgynghori gyda gofalwyr ar ddatblygu ei strategaeth i ofalwyr a basiwyd yn ddiweddar gan aelodau etholedig. Yn eu hadborth, gofynnodd ofalwyr am fwy o wasanaethau ac yn enwedig am fwy o fynediad at seibiant byr; dywed y Cyngor ei fod yn gweithio gyda'i bartneriaid i fynd i'r afael â hyn.

Mewn partneriaeth â Thai Eryri, comisiynodd y Cyngor werthusiad annibynnol o'i gynllun gofal ychwanegol cyntaf, Penucheldre, gan dderbyn adroddiad yn Nhachwedd 2013. Cafwyd adborth cadarnhaol iawn gan y bobl oedd yn byw yn y cynllun ond casgliad yr adroddiad oedd bod oedi'r Cyngor gyda rhoi trefniadau gofal yn eu lle yn colli cyfle hanfodol i droi pobl ymaith o ofal preswyl i lety gofal ychwanegol fel bod nifer fawr o bobl yn byw yn y cynllun nad oes angen cymorth arnynt. Bydd yn flynyddoedd lawer cyn y gellir unioni'r anghydbwysedd hwn ac mae angen i'r Cyngor ddysgu o hyn wrth ddatblygu gwasanaethau yn y dyfodol.

Mae ffocws y gwaith o wella gwasanaethau oedolion wedi bod ar oedolion hŷn. Er bod y Cyngor yn nodi ei fod yn bwriadu symud tuag at gymorth a gyfarwyddir gan ddinasyddion, ychydig iawn sydd wedi newid yn y maes hwn ac er bod nifer y bobl sy'n derbyn taliadau uniongyrchol yn cynyddu'n raddol, mae'n dal i fod yn isel ar 44 o bobl. Gohiriwyd yr adolygiad o wasanaethau i bobl ag anabledd dysgu ac mae angen i'r Cyngor wneud mwy o gynnydd ar hyn.

O ran gwasanaethau oedolion, mae 80% o weithlu'r Cyngor yn siarad Cymraeg ac mae'r Cyngor yn gallu darparu gwasanaeth Cymraeg i oedolion sy'n gofyn amdano.

Plant

Mae nifer y Plant mewn Gofal wedi aros tua'r un fath â'r llynedd ac mae'n is na'r cyfartalog ar gyfer Cymru. Mae sefydlogrwydd y lleoliadau'n dda ond mae diffyg dewis lleoliad o hyd i blant mewn gofal, fel bod yn rhaid lleoli plant (29%) allan o'r sir. Fodd bynnag, dywed y Cyngor fod 34% o'r lleoliadau gydag asiantaethau maethu annibynnol a 28% gyda'i ofalwyr maeth ei hun. (Mae hyn yn welliant ac yn adlewyrchu gwaith caled y Cyngor i gyrraedd ei darged o gynyddu nifer ei ofalwyr maeth).

Nid yw gwelliannau gwasanaethau plant y Cyngor wedi'u goleuo gan ymgysylltu â phlant, pobl ifanc a'u teuluoedd. Cafwyd rhai achosion o wneud penderfyniadau a arweiniodd at gwynion ynghyd ag adolygiad ymarfer plant (i'w orffen yn 2014). Mae'r Cyngor yn cydnabod y broblem hon ac yn ei phriodoli i ddiffyg profiad cymharol ei reolwyr a'i weithwyr cymdeithasol rheng flaen. Fel ymateb i hyn, mae wedi penodi rheolwr sicrhau ansawdd gydag archwiliadau cyson yn cael eu gwneud. Mae atebolrwydd y rheolwyr tîm wedi cynyddu drwy raglen o gymell, hyfforddi a mentora ochr yn ochr â chyfarfodydd monitro perfformiad rheolaidd. Mae defnyddio offeryn risg seiliedig ar dystiolaeth hefyd yn cael ei wreiddio i sicrhau penderfyniadau mwy cyson.

Yn ystod y flwyddyn mae CSSIW wedi arolygu gwasanaethau mabwysiadu a maethu'r Cyngor gyda darganfyddiadau cadarnhaol mwy neu lai. Yn ogystal, cafodd y Cyngor ei arolygu fel rhan o'r arolygiad plant sy'n derbyn gofal. Yn ôl yr arolygiad hwn roedd diffyg tystiolaeth o leisiau plant / pobl ifanc yn cael eu cynnwys mewn adolygiadau.

Er y cynnydd da gyda sefydlogi'r gweithlu gwasanaethau plant, mae gwydnwch yn broblem o hyd oherwydd maint bach y timau sy'n golygu bod absenoldeb staff yn effeithio'n fuan iawn ar berfformiad a chanlyniadau. Er enghraifft, mae absenoldeb staff wedi effeithio ar berfformiad gyda chynllunio llwybrau i rai sy'n gadael gofal. Mae'r Gwasanaethau Plant wedi cael trafferth recriwtio staff cymwys a phrofiadol sy'n siarad Cymraeg serch hynny, mae 89% o'r staff gwasanaethau plant nawr yn siarad Cymraeg.

Mae gwasanaethau i blant ag anableddau wedi eu hailfodelu drwy integreiddio staff iechyd a gofal cymdeithasol a phenodi rheolwr gwasanaethau integredig a chael cytundeb partneriaeth ffurfiol yn ei le. Mae'n rhy fuan i werthuso effaith y datblygiad hwn ar blant a'u teuluoedd. Datblygiad newydd arall a ddechreuodd yn 2013-14 yw prosiect Coedlys sy'n darparu tai a chymorth i bobl ifanc agored i niwed gan gynnwys pobl ifanc sy'n gadael gofal. Mae pontio o wasanaethau plant i wasanaethau oedolion hefyd yn faes ar gyfer gwella ac mae'r Cyngor yn rhagweld y bydd y trefniadau uwch-reolwyr newydd yn hwyluso hyn ynghyd â chreu rôl cydgysylltydd pontio ddynodedig.

Cafwyd lleihad yn nifer y cwynion a dderbyniwyd gan y gwasanaethau oedolion a mymryn o gynnydd yn y cwynion i'r gwasanaethau plant. Ni roddwyd ymateb i 42% o fewn yr amser statudol ac roedd cynnydd (o 6 i 11) yn nifer y cwynion a symudodd ymlaen at gam 2.

Meysydd cynnydd

- Monitro ansawdd ymarfer rheng flaen yn y gwasanaethau plant.
- Ymgynghori gyda chymunedau.
- Recriwtio gofalwyr maeth.

Meysydd ar gyfer gwella

- Monitro ansawdd.
- Datblygu gwasanaethau i oedolion iau.
- Dewis o leoliad i blant sy'n derbyn gofal.
- Sefydlu ystod dda o wasanaethau cymorth i blant a theuluoedd yn y gymuned.
- Pontio rhwng gwasanaethau plant ac oedolion.

Yr effaith ar fywydau pobl

Oedolion

Comisiynodd y Cyngor adolygiad annibynnol o'i drefniadau diogel ac, yn ôl yr adroddiad, roedd tystiolaeth o weithio'n dda mewn partneriaeth. Mae cynnydd wedi bod gyda sefydlu Bwrdd Diogelu Oedolion Ar y Cyd gyda Gwynedd yn barod i ymateb i'r disgwyliadau a gyflwynir gan y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles; mae'r Cyngor hefyd wedi cyfrannu at waith rhanbarthol ar ddiogelu. Fodd bynnag, er bod nifer yr atgyfeiriadau diogelu oedolion a gwblhawyd yr isaf ers tair blynedd (90) mae dirywiad wedi bod mewn perfformiad o ran y ganran o atgyfeiriadau amddiffyn oedolion a gwblhawyd lle cafodd y risg ei rheoli. Mae'r perfformiad hwn o dan y cyfartalog Cymru gyfan ac ymhell o dan darged y Cyngor ei hun. Nid oes gan y Cyngor ei bolisi na'i weithdrefnau ei hun ar gyfer delio â

cheisiadau Trefniadau Diogelu Rhag Colli Rhyddid ac erys nifer y ceisiadau'n isel iawn. Mae gan y Cyngor gynlluniau i wneud pennaeth y gwasanaethau plant yn gyfrifol am oruchwyllo diogelu ar draws y gwasanaethau cymdeithasol.

Mae'r Cyngor yn parhau i wella ei ffocws ar hyrwyddo annibyniaeth. Y llynedd cefnogodd 30 yn llai o bobl mewn cartrefi gofal, ail-lansiodd ei wasanaeth ailalluogi gan hefyd ail-ddarparu ei wasanaeth prydau cymunedol drwy gomisiynu'r gwasanaeth hwn gan gyflenwyr lleol; fodd bynnag mae'n aneglur a yw'r lleihad sylweddol yn nifer yr oedolion a gefnogir yn eu cartrefi eu hunain yn dystiolaeth fod y Cyngor yn canolbwyntio mwy ar hyrwyddo annibyniaeth. Yn 2013-14, derbyniodd 438 o bobl wasanaeth ailalluogi ac mae'r nifer yma wedi cynyddu'n gyson dros y tair blynedd ddiwethaf gyda 42% o bobl bellach nad oes angen cymorth parhaus arnynt. Fodd bynnag mae lleihad o 19% hefyd wedi bod rhwng 2011-12 a 2013-14 yn nifer y bobl sy'n derbyn cyfarpar. Ynghyd â hyn, mae'r Cyngor wedi derbyn adborth bod angen iddo ddarparu cyfarpar yn fwy prydlon i hwyluso rhyddhau pobl o'r ysbyty.

Mae'r model Model Môn Lleol wedi parhau i gael ei ddatblygu i ddarparu cymorth iechyd a gofal cymdeithasol di-dor i bobl; mae'r model yn cael ei wella drwy ddefnyddio'r Gronfa Gofal Canolraddol.

Plant

Mae'r Cyngor yn parhau i berfformio'n well gyda 98.8% o'i benderfyniadau ar atgyfeirio'n cael eu gwneud o fewn 24 awr sy'n uwch na'r cyfartalog dros Gymru. Roedd llai o blant ar y gofrestr amddiffyn plant yn 2013-14.

Mae sefydlogrwydd y lleoliadau i blant sy'n derbyn gofal wedi gwella eto ond mae perfformiad o ran newid ysgol wedi dirywio. Mae'r Cyngor yn priodoli hyn i ddiffyg lleoliadau lleol. Bu hefyd ddirywiad yng nghyrhaeddiad addysgol plant sy'n derbyn gofal, ond caiff ei gydnabod fod un person ifanc yn gallu effeithio ar y perfformiad hwn oherwydd y niferoedd isel o blant sy'n derbyn gofal.

Ar gyfer plant sy'n derbyn gofal, llwyddodd y Cyngor i gwblhau 90.5% o'i ymweliadau statudol ar amser; mae'r ymweliadau hyn yn rhan annatod o ddiogelu a hybu lles ac mae'r perfformiad hwn yn well na'r cyfartalog ar draws Cymru. Mae mynediad da at ofal iechyd sylfaenol sy'n adlewyrchu'n dda ar weithio mewn partneriaeth a rhianta corfforaethol. Mae'r Cyngor wedi cefnogi naw o blant i gael dychwelyd at gyfrifoldeb eu rhieni neu i gael diddymu eu gorchymyn gofal.

Yn Ionawr 2014 daeth arolygiad Sgrinio Ansawdd Byr o waith Troseddwy'r Ifanc, i asesu ansawdd ac effeithiolrwydd y gwaith achos, i'r casgliad nad oedd goruchwyllo'r gwaith, yn enwedig diogelu plant a phobl ifanc, yn ddigon effeithiol.

Drwy weithio mewn partneriaeth â Chyngor Gwynedd, mae gwelliannau wedi eu gwneud i'r wybodaeth sydd ar gael am y Bwrdd Lleol Diogelu Plant (LSCB), gan gynnwys gwybodaeth sydd ar gael ar wefan y LSCB. Fodd bynnag, nid yw'r LSCB yn cyflawni archwiliadau achos ac mae angen iddo wneud hyn i sicrhau ansawdd yr ymarfer.

Mae creu swydd y rheolwr sicrhau ansawdd gwasanaethau plant yn 2012 wedi arwain at weithredu fframwaith sicrhau ansawdd. Mae hyn wedi hoelio ffocws rheolwyr ar ddangosyddion perfformiad allweddol ond rhaid gwneud mwy i ganolbwyntio mwy ar faterion ansawdd a sicrhau bod rheolwyr rheng flaen yn cymryd meddiant uniongyrchol o broblemau ansawdd ymarfer. Mae hyn yn arbennig o bwysig o ystyried pa mor gymharol ddibrofiad yw'r timau.

Mae'r Cyngor yn gweithio mewn partneriaeth â Chanolfan Gomisiynu Gogledd Cymru i ddatblygu fframwaith ansawdd ar gyfer lleoliadau plant a gomisiynwyd.

Meysydd cynnydd

- Rheoli perfformiad y gwasanaethau plant.
- Mwy o ffocws ar hyrwyddo annibyniaeth oedolion hŷn.

Meysydd ar gyfer gwella

- Datblygu fframwaith monitro ansawdd ar draws gwasanaethau oedolion a phlant.
- Codi ymwybyddiaeth a gwella ymarfer ar DoLS.

Capasiti

Darparu Gwasanaethau Cymdeithasol

Mae sefydlogrwydd y gweithlu wedi gwella, gyda phenodiadau rheoli allweddol wedi eu gwneud yn y gwasanaethau oedolion a phlant ynghyd â defnyddio llai o staff asiantaeth. Mae'r gwasanaethau plant wedi llwyddo i gadw mwy o staff, i fyny o 88.4% i 91.3%.

Nid yw'r uned datblygu'r gweithlu o dan reolaeth uniongyrchol y gwasanaethau cymdeithasol mwyach ac mae bellach yn rhan o dîm corfforaethol ehangach. Mae adroddiad y pennaeth gwasanaeth yn nodi bod angen monitro'r newid hwn a pharhau i gynnal cysylltiadau agos. . Cynhaliwyd cyfres o sesiynau datblygu rheolwyr ar gyfer rheolwyr llinell gyntaf a rheolwyr canol, yn canolbwyntio ar ddatblygiad tîm a gwasanaeth. Mae gan 68% o'r gweithlu gofal cymdeithasol gymwysterau priodol.

Mae'r lleihad yn nifer y bobl sy'n cael eu cefnogi yn eu cartrefi, ynghyd â mwy o gymorth yn cael ei brynu o'r sector annibynnol, wedi arwain at ormodedd o oriau contract heb eu defnyddio gan y gwasanaeth mewnol. O ganlyniad bu'n rhaid ymgysylltu a negodi'n sylweddol gyda staff a'r undebau i annog staff i symud tuag at ffyrdd mwy hyblyg o weithio. Mae hefyd wedi cael effaith ar adnoddau ariannol.

Mae'r trefniadau rheoli perfformiad yn gwella, ond cyngor bach yw Ynys Môn ac mae ei ddiffyg capasiti'n effeithio ar ei allu i ddatblygu, monitro a sicrhau ansawdd ei wasanaethau. Cafodd y broblem hon ei hadnabod fel y risg fwyaf ar gofrestr risg y rhaglen trawsnewid gwasanaethau oedolion hŷn a gwelir tystiolaeth o effaith hyn yn yr oedi sylweddol gyda'i gynlluniau i ddatblygu gwasanaeth brocera.

Mae'r gwelliannau mwyaf wedi bod i wasanaethau plant lle cafwyd ffocws sylweddol ar fonitro ymarfer rheng flaen ond rhaid ymestyn y sylw hwn i wasanaethau oedolion a rhaid i'r ddwy adran ganolbwyntio mwy ar ganlyniadau. Fodd bynnag, cafwyd nifer o gwynion ac ymchwiliadau dilynol gan y gwasanaethau plant sy'n adlewyrchu diffyg profiad y timau rheng flaen. Datblygwyd cynlluniau dros y 12 mis diwethaf i fynd i'r afael â diffyg adrodd yn rheolaidd ar berfformiad, gan gynnwys monitro'r gyllideb a gweithgareddau. Mae hyn yn cynnwys cyflwyno system gyllid gorfforaethol newydd. Yn ogystal, mae'r Cyngor wedi cyflwyno dau weithdy sialensau gwasanaeth pob chwe mis, wedi eu harwain gan y dirprwy Brif Weithredwr.

Mae monitro gwasanaethau wedi eu comisiynu'n dal i fod heb adnoddau digonol ac wedi'i dan-ddatblygu ac yn faes pwysig ar gyfer gwella. Fel cam tuag at hyn, mae'r Cyngor wedi datblygu cynllun Monitro gan Gyd-Ddefnyddwyr gan recriwtio dinasyddion hŷn fel gwirfoddolwyr i roi barn annibynnol am ansawdd rhai o'r gwasanaethau i bobl hŷn.

Nid yw strategaeth rhianta corfforaethol y Cyngor wedi'i chymeradwyo eto a dylid rhoi blaenoriaeth i wneud hyn; fodd bynnag, mae'n gadarnhaol nodi bod yr ymweliad Laming cyntaf gan aelodau etholedig i dimau rheng flaen wedi digwydd.

Meysydd cynnydd

- Gweithdai rheoli newid ar gyfer rheolwyr.
- Timau gwasanaethau plant mwy sefydlog.
- Cynllun monitro gan gyd-ddefnyddwyr.

Meysydd ar gyfer gwella

- Monitro ansawdd y gwasanaethau a gomisiynir.
- Cymeradwyo a gweithredu'r Strategaeth Rhianta Corfforaethol.
- Monitro perfformiad ar sail canlyniadau, yn enwedig gwasanaethau oedolion.

Cyfeiriad clir

Mae'r cyfarwyddwr yn nodi bod cymorth cryf i'r gwasanaethau cymdeithasol ar draws y Cyngor newydd ac mae tystiolaeth o welliannau sylweddol mewn arweinyddiaeth a chyfeiriad i bob swyddogaeth gwasanaeth cymdeithasol, wedi eu gyrru gan y Cyngor newydd. Mae'r Cyngor wedi cyflwyno rhaglen gynefino ffurfiol i'r holl aelodau etholedig newydd a chafodd sesiynau datblygu anffurfiol eu darparu i aelodau'r pwyllgor Tai a Gwasanaethau Cymdeithasol. Penodwyd aelod-bencampwr dros ofalwyr ac oedolion hŷn ac mae deilydd y portffolio ac aelodau etholedig hefyd wedi cyfrannu at nifer o fyrdau rhaglen y gwasanaethau cymdeithasol a'i banel cwynion.

O ganlyniad i wella'r hyfforddiant a'r cymorth a roddir i aelodau, mae pwyllgorau craffu ac aelodau etholedig ar y byrdau rhaglenni gwaith wedi gallu herio swyddogion yn adeiladol. Fodd bynnag mae'r angen i ymgysylltu'n eang a chreu consensws wedi arafu cyflymdra'r newid. Er enghraifft, ni chafodd gynlluniau oedd yn rhan o adroddiad blynyddol y llynedd i ddatblygu llety ar gyfer oedolion hŷn eu cymeradwyo gan y Cyngor tan fis Gorffennaf 2014. Yn awr y mae'r Cyngor newydd wedi sefydlu ei hun, rhaid cyflymu'r broses drawsnewid ar draws y gwasanaethau cymdeithasol.

Mae wedi bod yn flwyddyn heriol i'r cyfarwyddwr wrth sefydlu tîm newydd o uwch-reolwyr yn dilyn ailstrwythuro'r Cyngor; arweiniodd hyn at recriwtio pennaeth newydd ar gyfer gwasanaethau oedolion a ddechreuodd yn ei swydd ym mis Mai 2014. Mae effeithiolrwydd y trefniadau arwain newydd o ran gyrru gwelliannau yn rhywbeth y bydd angen i'r awdurdod a CSSIW ei fonitro dros y deuddeng mis nesaf.

Y Cyngor yw'r 5ed isaf ar draws Cymru o ran gwario fesul pen ar wasanaethau cymdeithasol. Bydd sut y mae'r Cyngor yn ymateb i'r wasgfa ar ei gyllid dros y ddwy flynedd nesaf yn hanfodol i wreiddio'r gwelliannau a wnaed dros y ddwy flynedd ddiwethaf ynghyd â pharhau i foderneiddio ei swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol yn sylweddol.

Meysydd cynnydd

- Cefnogaeth wleidyddol gref i drawsnewid gwasanaethau.
- Darparu rhaglen gynefino ar gyfer aelodau etholedig.

Meysydd ar gyfer gwella

- Cyflymu'r broses o drawsnewid gwasanaethau.